

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1-

Štev. 23.

V Ljubljani, sobota 29. januarja 1938.

Leto III

Kljub govorjenju o mirovnih predlogih izjavlja japonski notranji minister: Japonska se pripravlja na neizprosno vojno

Tokio, 29. jan. o. Veliko pozornost je vzbudila izjava, ki jo je včeraj dal tokijskim listom notranji minister admiral Sugijama. Ta je svet razburil pred nekaj tedni, ko je napovedal boj rumenega plemena proti belemu in osvoboditev Azije izpod jarma tujcev, za kar je prvi korak kitajsko-japonska vojna.

V včerajšnji izjavi pa pravi notranji minister, da vlada v vodstvu japonske vojske in v cesarskem kronskem svetu popolno soglasje glede tega, da mora japonska vojska napeti vse sile, da zadusi kitajski odpor in tako pomaga Japoncem, da dosežejo svoj politični cilj v tej vojni. Zato je treba v kratkem računati z novo silovito akcijo japonske armade na vseh kitajskih bojiščih. Vojna zahteva od japonskega naroda, da se z vsemi silami in možnostmi pripravi na dolgo vojno, ker se gospodarski in splošni položaj slabša tembolj, čimdalje vojna traja. Vojno vodstvo bo moralo japonsko vojsko izpopolniti tako, da bo sposobna za daljše vojskovanje. Začelo bo tudi v kratkem ustanavljati važna svoja vojaška središča in oporišča na Kitajskem.

Poučeni krogi menijo, da je hotel minister admiral Sugijama s to izjavo odstraniti vse tiste

vplive, ki zagovarjajo misel, da naj se sovražnosti na Kitajskem ustavijo in da naj se začne pogajanja med Japoncem in generalom Čangkaškom. To mnenje se širi posebno med vojaštvom, ki se bori na Srednjem Kitajskem. Ti poudarjajo, da bo dolga vojna s Kitajsko gotovo imela izredne mednarodne posledice in da ni izključeno, da bo vmes posegla tudi Sovjetska Rusija, ki je moderneje oborožena kakor Japonska. Zato Japonska ne bi smela to svojo armado razpršiti po ogromni Kitajski.

Toda večina ministrov, okolica mikada in generalna štaba vojske in mornarice so proti popuščanju na Kitajskem in dokazuje ta izjava notranjega ministra samo to, da žele ti krogi, da naj se japonska vojska reorganizira, da bo lahko vzdržala dolgo vojno. Zato bodo Japonci v zavzetih pokrajinah organizirali v raznih mestih močne japonske posadke. Posebno mlajši japonski poveljniki pa so pristaši premirja na Kitajskem in žele, da naj sedaj japonske upravne oblasti prevzamejo zavzete kitajske pokrajine. Predsednik vlade princ Konoje bo skušal braniti to njihovo stališče, ki ga zagovarja tudi težka industrija z bančniki. To bi lahko povzročilo krizo japonske vlade, vendar pa še ni jasno, kdo bo zmagal.

Sovietska vojska na pohodu

Pejping, 29. januarja. AA. (Reuter.) Po zanesljivih vesteh iz Hankova se ogromna ruska armada pomika proti Kitajski. Ruska armada prihaja s severa in je večinoma sestavljena iz motoriziranih oddelkov. Po izjavah očividcev je do sedaj kitajsko mejo prekorajilo 600 oklopnih avtomobilov. Iz Rusije je dosedaj prišlo že tudi nad 200 letal najnovejšega tipa.

Boikot Japoncev

London, 29. januarja. AA. (Havas.) Pristaniški delavci v Nidlordu so že pretekli teden odklonili, da bi naložili na japonski parnik »Haruna Maru« železo in svinec. Parnik je moral brez tovora odpluti iz Anglije. Včeraj pa so odklonili nalaganje istega tovora na angleški parnik »Butane«.

Marseille, 29. januarja. AA. (Reuter.) Včeraj bi moral iz marsejskega pristanišča odpluti japonski parnik »Hakusamaru« s tovorom 500 tona cinka in aluminija. Pristaniški delavci pa so odklonili, da bi naložili ta tovor, ker menijo, da ga bodo Japonci porabili za vojno proti Kitajski.

Vesti 29. januarja

23 milijonov pisem so v manj kakor enem letu odpravile pošte v Abesiniji. Nad polovico teh pisem je prišlo z zračno pošto. V zadnjih dveh mesecih so Italijani uredili 78 večjih poštних uradov po važnejših mestih.

Francoski frank je v zadnjih dveh dneh spet občutno padel in kaže, da se bo njegova vrednost še naprej zmanjševala. Padec pripisujejo primanjkljaju v zunanji trgovini.

Stevilo žrtev eksplozije v Villeuifu pri Parizu se je zvečalo na 14. Do nesreče je prišlo zaradi nepredvidnega ravnanja, ker so zložili na en kup 6000 granat, od katerih jih je nekaj padlo z visokega kupa na tla, nakar se je ta strašna množina razletela.

Zaroko albanskega kralja z madžarsko grofico Apopajevico uradno potrjujejo. Grofica je stara nekaj nad 22 let.

Novi egiptovski kralj je vrhovni zastopnik vsega mohamedanskega sveta. Tako je dejal verski poglavar kitajskih mohamedancev, ki je prinesel kralju poročna darila svojih rojakov.

Potopljeno avstrijsko vojno ladjo »Sveti Stefan«, ki je spadala med največje in najmodernejšee bojne ladje v bivši monarhiji, in katero so Italijani potopili ob dalmatinski obali, bodo skušali zdaj dvigniti. Delo bo začela neka dunajska družba, ki prodaja staro železo. Cene železu so zaradi vojnih priprav tako zrasle, da se splača dvigati celo potopljene ladje.

Mednarodno nadzorstvo nad madžarskimi državnimi financami so na seji Sveta ZN odpravili. To nadzorstvo je bila ena izmed posledic bivših mirovnih pogodb.

Stavkali so hoteli poklicni igralci nogometa v Parizu. Njihova strokovna organizacija je zahtevala od klubov, naj igralce bolje plačujejo. Torej socialni spor svoje vrste.

10 ljudi je zgorelo v finski vasi Ilenu v nekem športnem zavetišču. Vsi drugi pa so dobili hude opekline.

Stranka za obrambo Palestine je priredila velik shod v Bagdadu. S shoda so poslali ostro brzojavko angleški vladi zaradi preganjanja Arabcev.

20 delavcev je ubila eksplozija v tovarni za rakete pri Rambahu v holandski Indiji.

Mohamedanci vsega sveta romajo v Mekko. General Franco je mohamedanec iz Maroka dal na razpolago razkošen parnik, ki je svoje čase vozil iz Španije v Južno Ameriko. Tudi italijanske oblasti so dale romarjem iz Abesinije na razpolago veliko ladjo.

Cenzura nad trgovskimi brzojavkami so odpravile japonske oblasti v Sanghaj. Za časnikarje in druge brzojavke cenzura še velja.

Zastopniki pariških prevoznih podjetij so imeli včeraj sešatek z zastopniki delavcev. Na sestanku so sklenili sporazum, s katerim se bo končala stavka, ki je trajala 36 dni in je Pariz zaradi nje zelo trpel.

Proizvodnja v italijanski kovinski industriji je v enem letu močno napredovala, v nekaterih panogah za 60%. Povečanje gre na račun oboroževanja in na račun potreb v Abesiniji.

Predsednik socialistične internacionale Vandervelde je odpoval v rdečo Španijo, kjer misli ostati mesec dni. Obiskal bo menda tudi bojišča, kar bo prvo bojovito dejanje v življenju tega socialističnega salonskega junaka, ki ga svet pozna predvsem po njegovih opolzkih pisarjih.

Velike aretacije komunistov bo bile zadnje dni po vsej Bolgariji v zvezi z odkritjem treh komunističnih tiskarn.

Francoski poslanik na našem dvoru Brugère se je včeraj mudil v Zagrebu in obiskal vse tamošnje oblasti.

Abesinski podkralj, vojvoda Aosta si je zadnje dni ogledoval naselbine, ki so jih uredili bivši italijanski bojevniki v Abesiniji, katerim je vlada dala zemljo.

Komunistična agitacija v Palestini je spet zelo oživila, zlasti po večjih judovskih mestih. Poleg boja z Arabci imajo Angleži zdaj še boj s Kominternom.

Ena največjih francoskih predilnic je zgorela v Lilleu v severni Franciji. Zaradi požara, ki se traja, so morale oblasti izprazniti ves mestni predel od tovarni.

Holandska sodnija je oprostila voditelja tamošnjih narodnih socialistov, Musserta, ki se je pretepal s svojimi političnimi nasprotniki, češ, da je ravnal v samoohranbi.

Madžarski kraljevi namestnik Horthy se bo pri svojem obisku na Poljskem udeležil tudi velikega lova v okolici Varšave.

Romunija je pripravljena pomagati svojim Judom, če se hočejo izseliti iz države, in jim bo šla pri tem, za Romunijo koristnem poskusu, v vsem na roko. Avstrijsko, češkoslovaško in madžarsko poslanstvo pa ne bodo več dajala Judom vizumov za prehod čez svoje države.

Nobelovo mirovno nagrado za prihodnje leto bo najbrž dobila svetovna medparlamentarna zveza, ki se njeno mirovno in drugo delovanje izživlja predvsem na raznih pojedinah.

Izlet starih radikalov h dr. Pucu

Belgrad, 29. januarja. m. Danes dopoldne so odpovali iz Belgrada v Ljubljano staroradikali Laza Marković, Miša Trifunović, Krsta Miletić, Ante Radojević, bivši ministri in poslanec Špadić. Kot izvidnik pa je še sinoči odpoval iz Belgrada zdravnik dr. Milutin Kopča. V Ljubljani nameravajo imeti sestanek z odvetoikom Korunom in vsaj od petomajskih volitev najbolj priznanim zagovornikom slovenske samobitnosti, bivšim banom dr. Pucem, izdajavcem »Slovenske besede«. Med poljo se bodo ustavili tudi v Zagrebu ter bodo tudi tam poskusili srečo pri svojih maloštevilnih somišljenikih. Tukajšnja politična javnost ne pripisuje aemu podvigu staroradikalov nobene važnosti in ga smatra bolj za turistiški izlet, kakor pa za kakšen resen politični korak, kajti razen dveh užajenih veličin staroradikalov sploh ne morjo računati na nikogar, ker tudi nikogar nimajo.

Pred koncem bojev za Teruel

Henday, 29. jan. AA. (Reuter.) Zdi se, da so boji na teruelski fronti popolnoma popustili. Po vesteh iz Španije že tedne in tedne odlagajo odločilno nacionalistično ofenzivo na tej fronti. To tolmačijo tako, da se je general Franco prepričal, da je bila bitka za Teruel samo vprašanje ugleda in zato bo najbrž boje v tem odseku popolnoma ustavil.

Vrhovno poveljstvo nacionalistične vojske je izdalo komunique, v katerem pravi, da so republikanci na teruelski fronti s pomočjo 20 tankov dvakrat udarili na nacionalistične postojanke jugovzhodno od Celadase. Ob napada sta bila odbita in so imeli republikanci velike izgube. Dva velika tanka sta bila uničena. Tudi pri Singri je bil odbit večji republikanski napad.

Ob petletnici Hitlerjevega nastopa

Berlin, 29. januarja. Jutri bodo velike svečanosti v praznovanje pete obletnice narodnosocialistične vlade v Nemčiji. Program za te proslave je naslednji: Zjutraj ob 8 bo velik sprevid po berlinskih ulicah z godbami, ob 9 bo minister za propagando dr. Goebbels govoril nemški mladini po radiu, ob 10 bo telesna straža državnega vodje defilirala pred Hitlerjem. Ob 11 bo vodja izročil častne znake onim osebnostim, ki so bile prejele nemške narodne nagrade, zvečer ob 20 bo običajna bakljada.

Narodni socializem maje Avstrijo

Dunaj, 29. jan. m. V zvezi z odkritjem obsežne nacionalno-socialistične akcije na Dunaju politični krogi mislijo, da je precej oslabilen položaj notranjega ministra Horstenaua in da je treba v kratkem pričakovati njegovega odstopa, ker ga dolže, da je s svojim popuščanjem omogočil narodno socialistične zarote. Horstenau na tihem simpatizira s Hitlerjevi.

Tukajšnji nemški poslanik von Papan je odpoval v Berlin in se bo jutri udeležil zasedanja nemškega Reichstaga. Nemški vladi bo ob tej priliki poročal o aretacijah, ki jih je izvršila dunajska policija v zvezi z odkritjem narodno-socialističnega zarotniškega gnezda na Dunaju.

Konec vladne krize v Bolgariji

Sofija, 29. jan. m. Kriza bolgarske vlade je bila sinoči končnovalno rešena. Skupno s trgovskim ministrom Barovom je odstopil tudi pravosodni minister Ognjanov. Predsednik vlade in zunanji minister Kiosevanov je imel včeraj popoldne več sestankov z vodilnimi politiki novejšega bolgarske politične smeri. Zvečer se je odpravil v dvor, kjer je bil takoj sprejet v avdienci pri kralju Borisu. Ob tej priliki je kralj Boris podpisal ukaz, s katerim sta sprejeta odstopa, ki sta jih podala trgovinski in pravosodni minister ter sta bila postavljena za novega trgovinskega ministra ravnatelj prvenske oblasti Nikiforov in za pravosodnega ministra generalni tajnik v notranjem ministristvu Kožuharov.

Poglavar Španske falange, nacionalistične mladinske organizacije, je prišel v Nürnberg in je goel tamošnjih narodno socialističnih oblasti.

Zaradi prevratnih poskusov bivših politikov:

Začetek odkrite diktature v Grčiji

Atene, 29. jan. o. Izredni ukrepi grške vlade po odkritju zarote bivših nezadovoljnih politikov pomenijo dejansko uvedbo diktature, katero potrjuje tudi uradno poročilo vlade, ki svoje odredbe utemeljuje s tem, da so bivši politiki pripravljali v zvezi s komunisti oborožen upor. Zaradi tega je vlada primorana, da spremeni notranjepolitični red in da nastopi z vso strogostjo proti vsem, ki skušajo motiti red in mirni razvoj grškega naroda. Grški narod enodušno odobrava, tako pišejo atenski listi, politiko predsednika Metaxasa, nasprotujejo ji samo politični spletkarji, ki jih je sedanje stanje postavilo ob stran. Vlada namerava začeti neizprosno boj predvsem proti komunistom in levičarjem, hkratu pa tudi proti vsem bivšim strankarjem. Komtur bodo dokazali, da je v zvezi s politično skupino, ki je pripravljala atentate in pozivala na upor, bo pregnana na otoke.

Po poročilih, ki prihajajo iz vseh krajev Gr-

čije, vlada v Atenah in v vsej Grčiji red in mir. Demonstracij proti vladi ni bilo nikjer. Na več krajih pa so bile manifestacije za sedanjo vlado. Do aretacij in pregona voditeljev bivših političnih strank na otoke je prišlo zaradi tega, ker so ti začeli preveč odločno nastopati proti sedanjim vladavin. V ta namen so voditelji bivših strank izdajali dan za dnem nove letake, v katerih so pozivali svoje pristaje na upor proti zakonitim oblastem. Včeraj je vodja novega gibanja in nosilec sedanjega režima v Grčiji, general Metaxas, obiskal več polkov atenske garnizije ter je ob tej priliki imel tudi nekaj govorov zbranimu vojaštvu, ki ga je pozival, naj zvesto služi v obrambo domovine.

Ministrski svet je sprejel novi tiskovni zakon. Posebna komisija bo določila, kateri poklicni novinarji smejo opravljati svoj poklic. Vsi časnikarji bodo vpisani v poseben seznam.

Gospodarske rane Evrope in predlogi za njihovo ozdravitev

Pariz, 29. jan. e. Včeraj je bilo objavljeno poročilo bivšega belgijskega ministrskega predsednika Van Zeelanda o gospodarskem položaju v Evropi, kakor ga je spoznal van Zeeland pri svojih obiskih in razgovorih po raznih evropskih prestolnicah. Dvig gospodarstva v Evropi po njegovih ugotovitvah ovirajo stremeljenja posameznih držav, da bi se čimbolj rešile uvoza in si same zadostovale. Huda ovira so carine, pretirano varstvo domačega proizvodnje, kontingenti ter omejevanje svobodnega finančnega poslovanja in svobodnega urejanja plačil. Edina rešitev za mednarodni denarni promet je v splošnem valutnem sporazumu. Treba je tudi urediti pretekle dolgeve in odstraniti klirinške omejitve. Za izboljšanje gospodarskega stanja v Evropi je treba preurediti razdelitev mandatov nad kolonijami in uvesti svobodno trgovino s kolonijami. Vse to delo pa mora biti zmerno in neprenajljeno.

Ker pa je danes po vsem svetu strah pred vojno, in noče nobena država drugi dati večjih gospodarskih ugodnosti brez političnih jamstev, je najprej potrebno, da se sporazumejo med seboj velike države, od katerih sta odvisna mir in vojna. V ta namen predlaga van Zeeland naslednje:

1. Vzpostaviti naj se čim ožje sodelovanje med Francijo, Veliko Britanijo, USA, Nemčijo in Italijo.
2. Vse države naj pojasnijo težave svojih gospodarskih zvez in naj tudi predlagajo, kako bi bilo mogoče zboljšati te zveze.
3. Po diplomatski poti se naj doseže, da vse te države pristanejo na to, da se skliče svetovna konferenca.

Vse svetovno časopisje se bavi s tem poročilom in pravi, da so predlogi v njem dobri, vendar je še preveč težko, da bi jih bilo mogoče uresničiti v kratkem.

Led je podrl most nad niagarskimi slapovi

Newyork, 29. januarja. o. V noči od četrtega na petek se je podrl veliki most nad Niagarskimi slapovi.

Kakor vsako zimo so Niagarski slapovi tudi letos zamrzili. Nad slapovi se je nabralo toliko ledu, da se je nazadnje pod njihovim pritiskom esul most čez reko, ki je bil zgrajen tik nad slapovi. Sedaj se zbira ob slapovih na desettisoče ljudi, ki si ogledujejo ruševine mostu. Posebna komisija je dognala, da znaša škoda milijon dolarjev. Nad slapovi so ledene mase ponekod do 9 m visoke.

Takoj ko se je porušil most nad Niagarskimi slapovi, so nemudoma izpraznili veliko električno centralo. Velike množine ledu so se pričele že rušiti na njeno streho. Nastala je nevarnost, da bo vsa centrala razdejana. Ljudje pripove-

dujejo, da je oglušujoči ropot, ko se je most porušil, bil tako silen, da bi bil presegel grmenje slapov, če bi ne bili zamrznjeni. Most se je zrušil najprej na ameriški strani, nato se je udrl v sredini, končno pa se je prevrnila še jeklena konstrukcija na kanadski strani. Mogočni stebri, ki tehtajo po 220 ton, še stojijo.

Ni še znano, koliko delavcev je obležalo mrtvih pri reševanju mostu nad Niagaro. Delavci so razbijali led pod mostom.

V Drulovki je vlak povozil 19 letnega Štefana Bohoriča

V včerajšnjem »Slovenskem domu« smo poročali, da so našli zjutraj na železniški progi v Drulovki pri Kranju truplo mladega moškega, ki je umrl brzokone pod lokomotivo brzovlaka v četrtek zvečer. Včeraj popoldne so se širile po Kranju vesti, da gre za nekega železničarja, a so te vesti kmalu potihle, ker so se izkazale za neresnične. Zvečer so namreč ugotovili, da je vlak povozil 19 letnega delavca Štefana Bohoriča, ki je stanoval na Gorenji Savi 3. Brat nesrečnega Bohoriča ni mogel verjeti, da bi bila ta žalostna vest resnična, ker je vedel, da njegovega brata ni nikdar kakšna stvar toliko težila, da bi se zaradi tega odločil iti v smrt. Htel je mrtvašnico v Stražišče, kjer pa je na hudo spaten obrazu mrtvega spoznal, da je to vendar le njegov brat Štefan. Vse okoliščine sicer kažejo, da je fant storil samomor, vendar pa se tudi to zdi malo čudno, ker ni prav nekakega sledu za tem, kaj je gnalo mladega fanta v smrt. Pokojni Štefan je bil mirne narave, vedno bolj zaprtega značaja, pa vseeno ne bi mogel nihče slutiti, da si bo sam poiskal pot v smrt. Verjetno je, da je to svoje dejanje napravil v duševni zmedenosti, izključeno pa ni, da je vzrok njegove smrti nesrečno naključje.

Zveza narodov proti sankcijam za Japonsko

V Ženevi rešujejo vojno na Vzhodu - z besedami

Ženeva, 29. januarja. AA. (Havas.) Včeraj so v Ženevi bile večinoma samo uradne konference med številnimi odposlanci. Posebno dolg je bil sestanek med Edenom, Delbosom, Litvinovim in Wellingtonom Koojem. Kitajski zastopnik namreč zahteva, da naj se ZN ostro izreče proti Japonski kot napadalci, da naj začne izvajati gospodarske in finančne sankcije proti Japonski. Eden in Delbos pa sta odgovorila kitajskemu zastopniku, da bi izvajanje sankcij povzročilo hude mednarodne spore, in zato bo najbrž sedaj sprejeta glede Kitajske v Ženevi izjava, ki bo nekoliko oostrejša od one, ki je bila izglasovana v oktobru 1937. V tej resoluciji bo svet ZN zopet obsodil napadalca, ki se je dvignil proti neodvisnosti in zemeljski nedotakljivosti Kitajske in

tako prekršil člen 10 pakta ZN.

Kar pa se tiče sankcijskih določil, bo svet ZN najbrž samo povabil vse članice ZN, da naj na svoj način podpirajo Kitajsko. Če se bodo tudi USA izrekle v tem smislu, tedaj ni izključeno, da bodo sklicali drugo bruseljsko konferenco. V tem smislu so sinoči že obvestili ameriško vlado v Washingtonu. Če bo ameriška vlada sprejela ta postopek, tedaj bo najbrž naročila svojemu poslaniku, da naj se udeležuje pogajanj v Ženevi.

Svet ZN je na včerajšnji seji obravnaval tudi možnost udeležbe ZN na mednarodni razstavi v Newyorku leta 1939. Ameriška vlada je že poslala vabilo tajništvu ZN. Svet je sklenil v ta namen določiti najprej vsoto 300.000 frankov,

Krščanski general - bodoči vladar Kitajske?

„Mož, ki bi bil sposoben urediti Kitajsko“

Pred nekako 40. leti je neki metodistični misijonar na Kitajskem ozdravil hude mrzlice otroka nekega siromašnega poljedelca. Ozdravljenje se je zdelo tako čudežno, da je iz hvaležnosti vsa družina postala krščanska. Ozdravljeni sin je nekaj let delal doma, garal od jutra do večera za boro peščico riža. Nekega dne pa je izginil. Priključil se je vojakom, ki so se borili v Tibetu zoper upornega Dalaj Lamo. Ko je imel 30 let, je bil že polkovnik, tri leta pozneje brigadni general; pri 40 letih komandant armije in čez dve leti guverner provincije, večje kot Francija in Nemčija skupaj.

Ta izredni mož, za katerega se danes pulijo Japonci, ker v njem vidijo velikana, ki je zmožen urediti Kitajsko po njihovem načrtu, se imenuje Feng Ju Siang. Zanimiv je ta maršal zlasti radi svojega preprostega življenja in nepremagljive gorečnosti za krščansko življenje. V provinci, kjer je bil guverner, je postavil nešteto novih cerkva, v svojih vojaških in drugih javnih govorih nepre-

stano navaja sv. pismo, besede Kristusove, in roti ljudi, naj se ravna po njih.

Kljub svojemu dostojanstvu se oblači kot navaden vojak in odklanja vse časti. Ko je nekoč sklical maršal Čankajšek vse maršale in guvernerje na neko posvetovanje, so se vsi pripeljali v lepih, blestečih avtomobilih, v najsijsajnejših uniformah, s številnim bogatim spremstvom, Feng Ju Siang ali »krščanski general«, pa se je pripeljal z navadnim tovornim avtom, polnim navadnih vojakov: ležal je na vreči riža, njegovi vojaki pa so stali okrog njega z meči v rokah in ga čuvali. Zvečer naj bi bila seja, bila pa je razkošna pojedina. Tedaj se je naš general razsrdil in zavpil: »Prišel sem, ker ste me nujno povabili. Toda povem vam, da ste vsi skupa jsami prašiči: bašete se s kaviarjem in dragimi jedili, nalivate s šampanjcem, ljudstvo pa lakote umira!« — Lahko noč! — Tako vsaka izrednost rodi nasprotja. Jasno je, da ima tudi on mnogo nasprotnikov. Če zmagala, se bo Kitajsko le še uredila.

Fotograf sredi bojnega ognja

Ob napadu na ameriški parnik „Panay“

Znameniti japonski napad na ameriški parnik »Panay«, ki je povzročil mnogo hrupa po vsem svetu, posebno v Ameriki, ko je sam Roosevelt pisal japonskemu cesarju za primerno zadostilo, lahko že gledamo na platnu. Za to se je treba zahvaliti hladnokrvnosti in službeni vestnosti ameriškega operaterja Normana Alleya, ki je bil na dan nesramnega napada na ladjo »Panay«.

V obširnem poročilu pripoveduje v nekem časopisu vse podrobnosti napada. Parnik je vozil po reki Jangce, potniki so se leno pretegali po krovu ladje, ko jih nenadoma zdrami brnenje japonskih letal. Nihče ni mogel verjeti, da bi Japonci napadli ameriško ladjo, ki je imela na vseh koncih razobešene svoje zastave. Toda letala so se približala in spustila nad ladjo ter vula nanjo in okrog nje pravcato točo težkega streliva. Posadka se je branila, kolikor se je mogla in vse na krovu je ostalo kljub silnemu jeklenemu in pošastnemu viharju

mirno; vsak pri svojem opravilu; dasi je vsakdo mislil, da je prišla njegova zadnja ura. Hladnokrvnost posadke je polnila časnikarja z občudovanjem, toda večjega občudovanja gotovo ne zasluži nihče drugi kot časnikar-fotograf sam, ki je pri vsem peklenskem ropotanju strojne, razletavanju bomb, v neprestani smrtni nevarnosti mirno vrtil svoj aparat in skušal čim več ujeti vanj.

Ko se je ponovil drugi napad, se je začela ladja že potapljati. Kapitanu je odneslo nogo, fotografa je vrglo nekaj metrov po zraku, toda krčevito je držal svoj aparat in ga izročil tistim, ki so se vkricali na prvi rešilni čoln, sam pa se je rešil že čisto nazadnje, ko je bila ladja že nekoliko pod vodo, prišel k drugim na močvirno obrežje in takoj zopet začel vrtili aparat, da bi ujel unik letal in zadnje izdihe Panaya. — Film bodo spravili v ameriški muzej kot zgodovinsko znamenitost izredne vrednosti.

Največji svetilnik na svetu

Franosko časopisje poroča, da bodo na otoku Quessant, ki leži nedaleč od bretanske obale, letos zgradili nov velik svetilnik, ki bo največji, kar jih je dozdaj na svetu. Visok bo 40 metrov. Sam žaromet bo imel v obsegu 13 metrov. V njem bodo namestili dve skupini leč, skozi katere bo sijala svetloba, močna za okoli 500 milijonov sveč. Ob slabem vremenu bosta sijala s tega svetilnika dva svetlobna snoga iz električnih obločnic, pri jasnem vremenu pa bodo uporabljali navadne žarnice.

Dirkač Rosemayer se je ubil

O avtomobilski nesreči, ki se je pripetila Bernhardu Rosemayerju so se izvele naslednje podrobnosti. Rosemayer je poskušal napraviti nov rekord v brzini na cesti Frankfurt—Darmstadt. Že pri prvem poskusu je dosegel rekordni čas, odločil se je pa še za drugi poskus, čeprav je pihal neugoden veter. Nesreča se je pripetila na 9 km v bližini Frankfurta. Rosemayer je z največjo brzino pridrvel na tamkajšnji most. Tam je z vozom krenil malo na stran, toda v silni brzini je volan premaknil preveč in tako se je zaletel v ograjo mostu. Rosemayerja je vrglo iz avtomobila daleč v stran. Ko so ga pregledali zdravniki, so ugotovili le še njegovo smrt. Podlegel je težkim poškodbam.

Na praznik sv. Antona sta bila ta dva v Rimu deležna posebne časti.

„Dubrovniški biser“

V londonskih družabnih krogih je zadnje čase zbudila veliko zanimanja in pozornosti svojevrstna ljubavna zgodba prav zaradi svoje izredne romantičnosti. Najlepa ženska, kar jih premore naš Dubrovnik, je Daska Banaz. Hčerka nadvse uglednega dubrovniškega meščana. Zaradi njene izredne lepote so jo začeli naravnost oboževati in so ji dali tudi laskav naziv »Dubrovniški biser«. Vselej, kadar se v Dubrovniku obhaja kak važnejši dogodek ali kadar pride na vrsto kakšna večja in pomembnejša prireditev, je med visokimi gosti tudi ta »biser«. Tako se je imelo to lepo dubrovniško dekle tudi priliko seznaniti z vojvodinjo Kentsko, ki kaj rada prihaja na počitnice ravno v naša slikovita dalmatinska mesta. Pred nekaj meseci pa je prišel v Dubrovnik tudi angleški inženir Kennedy. Tudi on je imel to srečo, da se je seznanil z lepo Dasko in se seveda takoj zaljubil vanjo. Tedaj pa se je resno zganilo tudi njeno vroče srce. Sklenila sta se poročiti. Poroka bo baje prav kmalu, in sicer v Londonu. To bo za London gotovo prečesen dogodek, če ne bi ne govorili o njem že zdaj. Velik pa bo najbrž predvsem zato, ker se bo baje udeležila svatbe tudi vojvodinja Kentska kot velika prijateljica »Dubrovniškega bisera«.

Prizori iz velikega pevskega filma

»Čar bohemo« z Marto Eggerth in J. Kiepuru. Premiera tega filma, ki ga je režiral Geza Bolvary in ki je napravljen po motivih nesmrtnih Puccinijevih opere »Boheme« je danes v Unionu.

Programi Radio Ljubljana

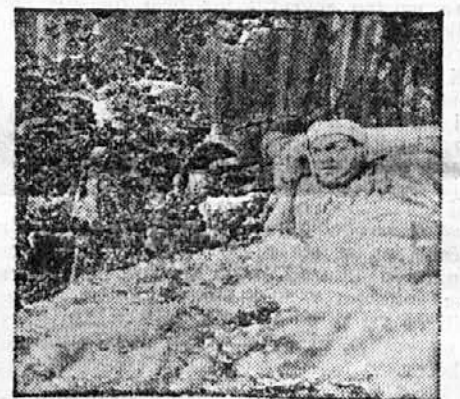
Sobota, 29. januarja: 12. Druga za drugo plošča hiti v pisano vrsto veselih stvari — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Druga za drugo plošča hiti v pisano vrsto veselih stvari — 17. Za celopust (igra Rad. orkester) — 17.40 Položaj obrtništva v Sloveniji (g. G. Ogrin) — 18. Ruski sekstet — 18.40 O smernicah racionalnega gospodarstva s posebnim ozirom na javna dela (inz. Karel Tavčar) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nae. ura: Duševne posebnosti naših planincev (dr. Bora Milojevič, univ. prof.) — 19.50 Pregled svedra — 20. O znanosti politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Hiša pri cesti stoji... Prizori za premislek in glasba za oddih. Besedilo in vodstvo večera Ipi. Izvajajo člani rad. igr. družine — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 29. januarja: Belgrad: 20. Češki večer, 22.15 Plesna glasba — Zagreb: 20. Opera — Dunaj: 19.30 Zabavni koncert, 20.45 Ork. koncert, 23. Plesna glasba — Budimpešta: 20. Igra, 21.40 Ork. koncert, 23.10 Ciganska glasba — Trst-Milan: 17.15 Violina, 21. Legova lirčna drama »Clovek, ki se smeje« — Rim-Bari: 17.15 Plesna glasba, 21. Corsi Paolinijeva komedija »Valčekov tempo«, 22.15 Violina — Praga: 20. Opereta »Kralj pote-puhov«, 22.30 Salonski orkester — Varšava: 20. Zabav. koncert, 21. Plesna glasba — Berlin: 20. Operetna glasba — Königsberg: 20. Millackerjeva opereta »Dijak prosjak« — Hamburg: 20. Zabavna glasba, 20.40 Hermeckova opereta »Monika« — Beromünster: 19.55 Narodne nesmi in plesi v Švici, 21.30 Plesna glasba — Sottens: 20.30 Schumannova glasba — Strassbourg: 21.30 Orkestralni in solistični koncert.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak

Ubogí Tom ni mogel na noben način prepricati lordov, da on ni Edward. Ti pa so mislili, da je kraljevič zaradi prenapetega učenja znorel. Tudi težko bolni kralj je verjel, da je Tom njegov sin in kljub temu, da je bil tudi on prepričan, da se je sinu zmešalo, ga je kljub temu imenoval za naslednika. Toda se pred imenovanjem prvega lorda, oziroma varuha mladega kraljeviča, je kralj Henrik VIII. umrl.

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

107

Konji so padali, čez nje in čez padle vojake so drveli drugi...

In kakor da je nevidna sila vlekla ta hudournik pobesnelih ljudi k sebi, tako so konjeniki sedemindvajsetega polka nezadržano drveli naprej...

Geoffrey Vickers je pogledal okoli sebe. Prav v tistem trenutku, ko se je sir Warrenton ozrl k njemu, se je ob njima s strahotnim treskom razletela granata...

Warrenton se je zvrnil s konja...

A Vickers je drvel naprej in poleg njega se je gnil konj padlega generala...

Vickers je hropel:

»Naprej... Naprej!«

Nihče ni slisal več njegovega klica, toda vsa dolga vrsta vojakov je neodjenljivo drvela naprej.

Geoffrey je pomislil:

»Samo še minuto... ali dve... in potem...«

Spet je treščila granata.

Geoffreya je vrglo s konjem vred. Mimo njega so vojaki nezadržano besneli naprej, slepi, nepremagljivi...

Geoffrey je za trenutek začutil bolečino v levi nogi. Potipal se je zanj, a je videl, da ni ranjen, marveč da je bil zadet samo konj.

Spet je planil na noge. Trenutek je obstal in ni vedel, kaj naj počne. Mimo njega so še vedno drveli konjeniki.

Tedaj je zagledal, kako se žene proti njemu konj brez jez-deca.

»Zdaj!« je pomislil ter planil za njim.

Cez nekaj trenutkov se mu je posrečilo, da je ujel vajeti in se pogljal na konja.

Drvel je dalje, vzpodbadal konja neusmiljeno, vlekel vajeti

krčevito z obema rokama.

Zdaj ni imel v rokah nobenega orožja.

Malo naprej je zagledal kopje, ki se je bilo padajočemu vojaku zabodlo v zemljo. Vojak je ležal mrtev poleg kopja.

Geoffrey je malo ustavil konja, se nagnil in potegnil kopje iz tal. Potem je drvel naprej.

Samo še nekaj sto metrov, samo še nekaj sekund in vojaki bodo zavzeli prvo rusko obrambno črto.

»Naprej!«

Geoffrey je zavpil še enkrat in z iztegnjenim kopjem zdrvel naravnost proti topovom.

Za njim so planili vsi vojaki, kar jih ni še padlo. V nekaj sekundah so bili na bregu, na katerem so topovi umolkli...

Začel se je boj od prsi do prsi.

Ruski vojaki niso pričakovali, da se bo angleški konjenici ta naskok posrečil. Ves napad je trajal samo nekaj minut, tako da so se samo najhrabrejši med njimi vrgli v boj, drugi pa so se spustili v beg.

Geoffrey je skočil s konja in s kopjem planil na Ruse, ki so se divje branili. Ta boj pred žreli umrlih topov je bil kratek, a krvav.

Potem, ko je bilo pri topovih vse na tleh in se ni nihče od ruskih vojakov več ganil, spet na konja... in naprej... nad drugo obrambno črto ruskih topov. Brez oddiha — zakaj njihov cilj je bil... Surat kan!

Geoffrey je rjovel:

»Za menoj, ljudje!«

Mali oddelček zadnjih borilcev se je pogljal spet naprej. Bilo jih je vedno manj, zakaj zdaj je začela ogenj druga črta s svojimi baterijami in ni prizanašala niti lastnim vojakom, ki so od izgubljene prve črte bežali v varstvo druge...

Grof Volonov je bil bled in drhtel je po vsem telesu — ne od strahu, marveč od jeze: njemu je bila izročena skrb za ta položaj pri Balaklavi. Sam je to nalogo vzel za nekako zapostavljanje, ker je bilo to mesto po njegovem docela varno. Govoril je vedno:

Foto Warner Bros

Geoffrey je s kopjem v roki planil na Ruse.